

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 697/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 17C/39/2022-284 z 23. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje tiež napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a uplatňuje si náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v napadnutom konaní o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorého súčasťou má byť aj obchodný podiel v spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „spoločnosť“), okresný súd uznesením č. k. 17C/29/2022-157 z 25. augusta 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom vo výroku I ustanovil za znalca [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] znaleckú organizáciu z odboru ekonomiky a riadenia podnikov, odvetvia oceňovania a hodnotenia podnikov, vo výroku II vymedzil úlohu znalca (určiť aktuálnu výnosovú hodnotu obchodného podielu spoločnosti a zistiť skutočný dosiahnutý zisk spoločnosti) a konkretizoval otázky, ktoré má zodpovedať, a vo výroku V uložil žalobkyni [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovi ako žalovanému, aby zložili preddavok na trovy dôkazu, každý vo výške 1 500 eur.

3. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal uloženie mu povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, keďže ho navrhla vykonať výlučne žalobkyňa, ako aj nesprávne, resp. pre konanie bezvýznamné otázky položené znalcovi.

4. Okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom sťažnosti sťažovateľa čiastočne vyhovel, keď zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že uložil žalobkyňi zložiť preddavok na trovy dôkazu vo výške 3 000 eur a vo zvyšnej časti (týkajúcej sa otázok pre znalca) sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Keďže znalecké dokazovanie bolo nariadené iba na návrh žalobkyne, ktorá uhradí preddavky, sťažovateľovi nebola poskytnutá možnosť predložiť otázky pre znalca ani mu neboli otázky pre znalca zasielané na vyjadrenie, sťažovateľ do nich nemá možnosť zasahovať.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že mu okresný súd neposkytol možnosť predložiť otázky pre znalca a otázky formulované žalobkyňou mu neboli zaslané na vyjadrenie s odôvodnením, že do nich nemá možnosť zasahovať. Tento postup a právny názor okresného súdu považuje za nesprávny. Napriek možnosti podať proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť sudca nevykonal kontrolu prípustnosti otázok predložených žalobkyňou, ktoré vyšší súdny úradník iba mechanicky prevzal do svojho uznesenia. Sťažovateľ spochybňuje obmedzenie svojich procesných práv len s poukazom na skutočnosť, že dôkaz je vykonaný len na návrh žalobkyne, resp. že iba ona uhradí preddavok na trovy tohto dôkazu. Okresný súd sa s jeho námietkami nevysporiadal a toto vyčlenenie sťažovateľa z procesu dokazovania predstavuje porušenie jeho práva na súdnu ochranu.

6. Konkrétne zadanie úloh pre znalca sťažovateľ nepovažuje za správne jednak z dôvodu, že okresný súd bez odborných znalostí v napadnutom uznesení určil, akú metódu musí znalec použiť pri určení hodnoty obchodného podielu spoločnosti, pričom výber metódy, ako aj jej odôvodnenie má v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vykonať práve znalec. Toto pochybenie okresného súdu môže mať vplyv na správnosť záverov, ako aj použiteľnosť znaleckého posudku v súdnom konaní. Zároveň sťažovateľ prezentuje aj námietky k jednotlivým otázkam, na ktoré má znalec odpovedať, ktoré považuje za rozporuplné. Zdôrazňuje, že hodnota spoločnosti bola postavená len na vzdelaní a skúsenostiach sťažovateľa ako lekára a bez neho nemá žiadnu hodnotu. Okresný súd sa v napadnutom uznesení s týmito jeho námietkami nevysporiadal a táto absencia odôvodnenia predstavuje porušenie jeho označených práv. Ani vyšší súdny úradník, ani sudca neodôvodnili, prečo bola určená výnosová metóda, resp. prečo položili znalcovi predmetné otázky. Pripomína, že je bežnou praxou, že aj sporová strana, ktorá vykonanie dôkazu nenavrhol, môže klásť otázky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia.

8. Napadnutým uznesením okresný súd v časti zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka o ustanovení znalca a v časti sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu zamietol. Ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na povahu tohto rozhodnutia ako uznesenia, ktorým sa upravuje vedenie konania, a pripomína, že uznesenia, ktorými sa upravuje vedenie konania, zostávajú bez vplyvu na rozhodnutie vo veci samej a nemôžu privodiť vážnejšiu ujmu na právach účastníkov. Súd nie je týmito uzneseniami viazaný a môže ich zmeniť, prípadne vydať nové uznesenie, ktorým bude otázka vedenia konania upravená inak, pričom výslovné zrušenie predchádzajúceho uznesenia nie je potrebné (porov. 5Cdo/101/2010).

9. Formálne a obsahové požiadavky uznesení nemajúcich povahu meritórneho rozhodnutia vyplývajú z § 236 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý príslušnému všeobecnému súdu ukladá povinnosť vydané uznesenie odôvodniť stručne. Napadnuté uznesenie okresného súdu nie je rozhodnutím, ktorým by sa rozhodovalo o právach a povinnostiach strán v spore vo veci samej, ale ide o procesné rozhodnutie, ktorým sa upravuje vedenie konania. Z uvedených dôvodov nie je vo veci napadnutého uznesenia okresného súdu dôvodné podporné použitie § 220 ods. 2 CSP upravujúceho formálne a obsahové náležitosti rozsudku. Navyše, v súlade s § 237 ods. 2 CSP súd nie je viazaný uznesením, ktorým sa upravuje vedenie konania, čo znamená, že už vydané uznesenie o vedení konania (nariadenie znaleckého dokazovania) môže zmeniť, prípadne vydať nové uznesenie, ktorým bude otázka vedenia konania upravená inak (porov. II. ÚS 87/2020). Stručná forma odôvodnenia predstavuje najmä objasnenie základných dôvodov, ktoré viedli k prijatiu uznesenia a ktoré sú spôsobilé výrok uznesenia rozumne a preskúmateľným spôsobom vysvetliť.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že sa okresný súd nevysporiadal s jeho námietkami k postupu pri ustanovení znalca, v priebehu ktorého mu nebolo umožnené ovplyvniť znalcovi predložené otázky.

11. Už z uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom je zrejmé, že pre posúdenie skutočností, ktorých objasnenie je nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, sú potrebné vedecké poznatky, preto okresný súd na návrh ustanovil znalca podľa § 207 CSP (bod 6 uznesenia vyššieho súdneho úradníka) a v bode 17 napadnutého uznesenia vysvetlil potrebu zmeny výroku o povinnosti zložiť preddavok na vykonanie dôkazu. Zároveň k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa otázok pre znalca uviedol, že ten nemá možnosť do nich zasahovať, resp. že mu nebola poskytnutá možnosť predložiť vlastné otázky pre znalca, z dôvodu, že znalecké dokazovanie bolo nariadené iba na návrh žalobkyne, ktorá uhradí aj všetky preddavky.

12. Uvedený záver okresného súdu, vychádzajúc už len z § 149 CSP, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za správny. Námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov môžu smerovať k tomu, aby súd vykonal určité opatrenia pred vykonaním alebo v priebehu vykonania dôkazu (napr. námietka k formulácii otázok, ktoré majú byť položené znalcovi, alebo

námietka vierohodnosti svedka). Námietka predložená až po vykonaní dôkazu môže mať za následok potrebu dôkaz zopakovať (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 613.).

13. Právo strany vyjadriť sa k dokazovaniu (výslovne aj k návrhom na dôkazy, pozn.) pôvodne upravené v § 123 Občianskeho súdneho poriadku je premietnuté do čl. 9 CSP. Podľa tohto článku strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon. Právo vyjadriť sa k dokazovaniu je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Spravodlivé súdne konanie implikuje v sebe právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním (Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 177/2014) (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 780.).

14. Za rozhodujúcu okolnosť ústavný súd považuje, že napadnuté uznesenie nie je meritórne a konanie ním ani nekončí. Jeho vydanie nie je možné považovať za „definitívne“ vyčlenenie sťažovateľa z procesu dokazovania, ako namieta v ústavnej sťažnosti.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (porov. IV. ÚS 384/2023).

16. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd nepristupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi porušením práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemali podstatný dosah (napr. I. ÚS 525/2023).

17. Zároveň nie je ani úlohou ústavného súdu perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k urobeným čiastkovým procesným úkonom príslušného súdu mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť)

konania pred všeobecnými súdmi, preto je jeho povinnosťou rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípadmi, keď určitý procesný postup, hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu ako postup *contra legem*, protiústavnosť konania nezaloží.

18. Okresným súdom prezentovaný právny názor v napadnutom uznesení, resp. spôsob, akým sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa v sťažnosti, tak nie je spôsobilý ovplyvniť postavenie sťažovateľa ako žalovaného v predmetnom konaní takým spôsobom, ktorý by si vyžadoval zásah zo strany ústavného súdu.

19. Pokiaľ sa sťažovateľ aj napriek uvedenému domnieva, že napadnutým postupom (ustanovením súdneho znalca bez možnosti ovplyvniť otázky pre znalca) hrozí škoda na jeho právach, v priebehu následného konania pred okresným súdom bude mať nepochybne k dispozícii dostatok prostriedkov na zabránenie vzniku tejto škody, resp. na domáhanie sa ochrany svojich práv v prípadných opravných prostriedkoch.

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

21. Práve pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a označenými právami sťažovateľa (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu